

tożsame z komentarzem do *Fizyki* Jana Kanonika³³. Błędne przypisanie autorstwa komentarza nastąpiło zapewne dlatego, że wraz z nim w kodeksie znajdują się kwestie do *Metafizyki* Antoniego. Być może autora notki zmyliło także to, że wstępna kwestia tego komentarza jest w sposób widoczny wzorowana na kwestii wstępnej *De tribus principiis*³⁴. Autorem przypisywanego Antoniemu Andrzejowemu dziełka *Tractatus formalitatum ad mentem Scoti* jest najprawdopodobniej Nicolaus Bonetus, *Tractatus de syllogismo* – to zapewne dzieło Piotra de Curte; autorstwo *Quaestiones quodlibetales* oraz *Quaestiones mercuriales* zostało mu przypisane prawdopodobnie omyłkowo³⁵.

Nawet błędna atrybucja mówi nam jednak coś o tym, co współcześni i potomni myśleli o Antonim Andrzejowym. Jego imię łączone było z prawdziwą doktryną Jana Dunska Szkota. Antoniemu udało się przekonać środowisko filozoficzne, że jego prace nie były niczym więcej jak kontynuacją tego, co rozpoczął Doktor Subtelny. Kontynuacja miała być rozumiana dwojako: z jednej strony dzieła Antoniego powinny popularyzować nauczanie Szkota w tych zagadnieniach, które on sam opracował, przedstawiając łatwiejsze, ale nadal wierne objaśnienie doktryny mistrza – co udało się Antoniemu szczególnie w komentarzu do *Metafizyki* oraz w *Abbreviatio operis oxoniensis*; z drugiej strony Antoni starał się rozszerzyć zasady szkotyizmu na dyscypliny, których jego mistrz nie zdołał systematycznie opracować – tu dobrym przykładem jest przede wszystkim traktat *De tribus principiis naturae*. Obydwie drogi kontynuacji Szkota uzupełniały się nawzajem, a Antoni starał się jak mógł by zachować w swoich filozoficznych poszukiwaniach wierność myśli Szkota, której pojęcia i rozwiązania próbował tłumaczyć i używać w systematyczny sposób. Tak zasłużył sobie zapewne na miano pierwszego szkotysty.

BIBLIOGRAFIA

Bakker P. J. J. M. & Dekker D. J.: Antoine Andrée ou Jean le Chanoine? A propos de l'authenticité du commentaire de la Physique conservé dans le ms. Cambridge, Gonville & Caius College 368 (590), „Bulletin de la philosophie médiévale” 42 (2000), s. 101-103.

³³ Por. P. J. J. M. Bakker & D. J. Dekker, *Antoine Andrée ou Jean le Chanoine ? A propos de l'authenticité du commentaire de la Physique conservé dans le ms. Cambridge, Gonville & Caius College 368 (590)*, „Bulletin de la philosophie médiévale” 42 (2000), s. 101-103.

³⁴ Por. M. Gensler, *Two Quaestiones Concerning the Subject-Matter of Physics*, [w:] *Aristotle in Britain in the Middle Ages*, ed. J. Marenbon, Turnhout 1996, s. 195-209

³⁵ Por. tenże, *Catalogue of the works by or ascribed to Antonius Andreae*, s. 152-154.

- Balić Ch.: De critica textuali scholasticorum scriptis accomodata, „Antonianum” 20 (1945), s. 280-292.
- Bérubé C.: Critique de l’Avicennisme Augustinissant, [w:] Acta IV Congressus Scotistici Internationalis, Oxoniae 1966, t. 1, Roma 1968, s. 202-228.
- Antoine André, témoin et interprète de Scot, „Antonianum” 54 (1979), s. 386-446.
- La première Ecole Scotiste, [w:] Preuve et Raisons à l’Université de Paris, ed. Z. Kaluza & P. Vigneaux, Paris 1984, s. 9-24.
- Carreras y Artau J.: Notas sobre el escotismo medieval en la provincia franciscana de Aragón, „Antonianum” 40 (1965), s. 463-490.
- Carreras y Artau T. & J.: Historia de la filosofía española, t. 2, Madrid 1943, s. 466-467.
- Cenci C.: Bibliotheca manuscripta ad Sacrum Conventum Assisiensem, Assisi 1981.
- D’Ors A.: Utrum nomen significet rem vel passionem in anima, „Archives d’histoire doctrinale et littéraire du moyen age” 62 (1995), s. 7-35.
- Gensler M.: Catalogue of the works by or ascribed to Antonius Andreae, „Mediaevalia Philosophica Polonorum” 31 (1992), s. 147-155.
- Two Quaestiones Concerning the Subject-Matter of Physics, [w:] Aristotle in Britain in the Middle Ages, ed. J. Marenbon, Turnhout 1996, s. 195-209.
- Lohr Ch.: Medieval Latin Aristotle Commentaries, „Traditio” 23 (1967), s. 343-385.
- Maier A.: Literarhistorische Notizen über Petrus Aureoli, Durandus und den „Cancellarius”, „Gregorianum” 21 (1948), s. 212-241.
- Marti de Barcelona P.: Fra Antoni Andreu, O.M., doctor dulcifluus, „Criterion” 1929, s. 321-346.
- Pini G.: Una lettura scotista della Metafisica di Aristotele: l’Expositio in libros Metaphysicorum di Antonio Andrea, „Documenti e studi sulla tradizione filosofica medievale” II, 2 (1991), s. 531-541.
- Sanahuja P.: Historia de la seráfica provincia de Cataluña, Barcelona 1959.
- Sbaralea G.: Supplementum ad „Scriptores trium ordinum” S. Francisci, Roma 1806.
- Vazquez Janeiro I.: Rutas e hitos del escotismo primitivo en España, [w:] Acta V Congressus Scotistici Internationalis, Salamanticae 1981, Roma 1984, s. 426-450.
- Weijers O.: Le travail intellectuel à la Faculté des arts de Paris: textes et maîtres, Turnhout 1994.

ANTONIUS ANDREAE – THE FIRST SCOTIST

Summary

Antonius Andreae (ca 1280 – ca 1333) is an important figure in the early development of Scotist school but also an obscure one, known mostly for his professed fidelity to the doctrine of his Parisian teacher, John Duns Scotus. The analysis of his surviving texts that have survived up to date reveals (scant) information that allows for establishing a chronology of his most important works: *De tribus principiis naturae*, a commentary on the *Metaphysics*, a commentary on the *Ars Vetus*, and the *Abbreviatio operis oxoniensis Scoti*, as well as a (partial) reconstruction of his academic life after the return to his native Aragon from Paris. It also shows Antonius as a fierce opponent of Peter Auriol, whose views he finds to be especially repugnant to the teaching of Scotus.

Summarised and translated by Marek Gensler